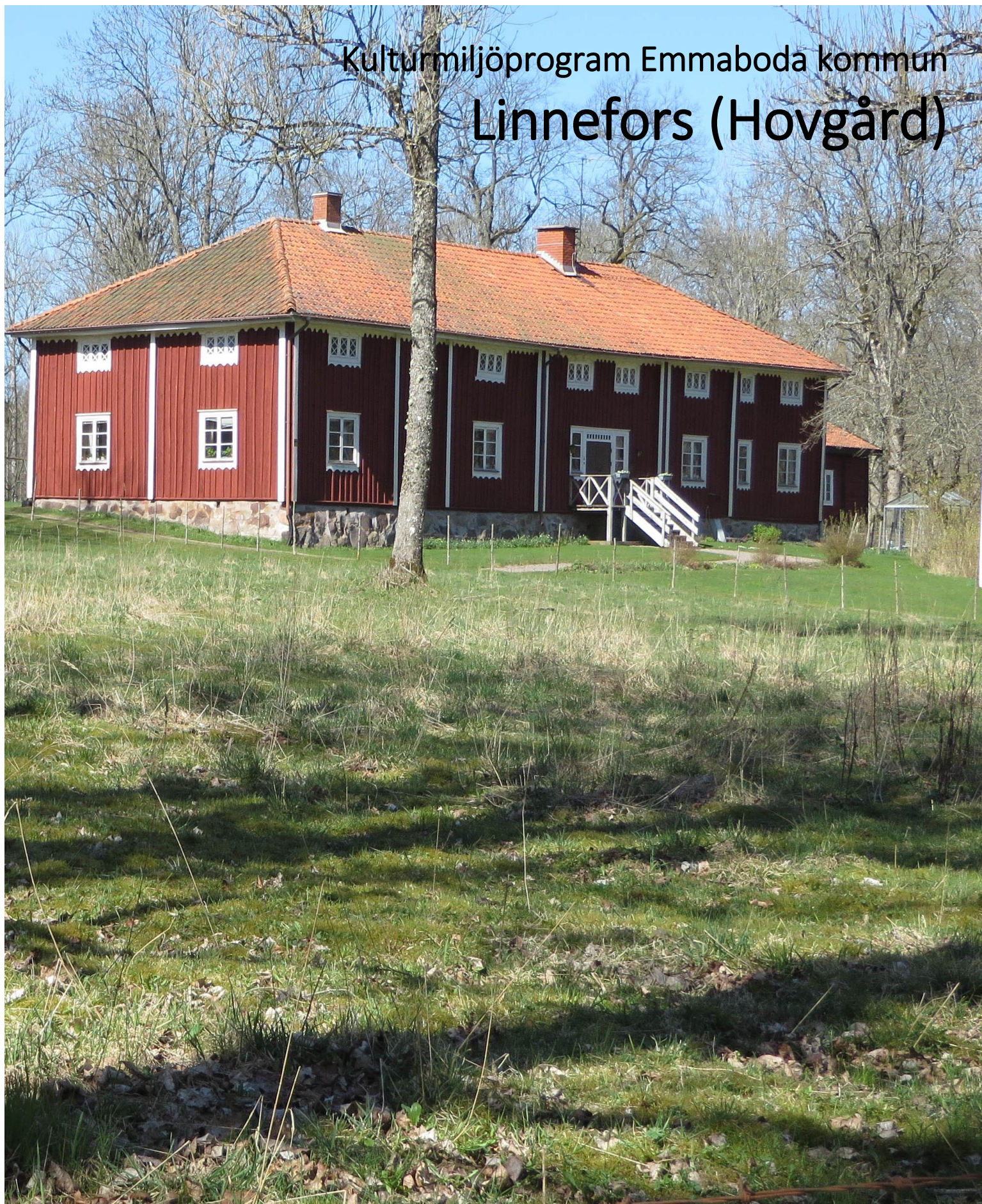

Kulturmiljöprogram Emmaboda kommun
Linnefors (Hovgård)

Läsanvisning för områdesbeskrivning i kulturmiljöprogram

Emmaboda kommuns reviderade kulturmiljöprogram färdigställdes 2016 och består av 65 områdesbeskrivningar, en för varje miljö som inventerats inom projektet. Inom projektet har även GIS-information avsedda för kommunens handläggarkartor tagit fram. Fördelningen av antalet miljöer mellan socknarna ser ut som följande: Algutsboda socken - 19 miljöer, Långasjö socken - 19 miljöer och Vissefjärda socken - 24 miljöer. Därutöver har områdesbeskrivningar även tagits fram för tätorterna Lindås och Emmaboda. Nedan följer en beskrivning av områdesbeskrivningarnas upplägg och anvisningar hur de bör läsas.

Kartan

Områdesbeskrivningarna inleds med en karta över den aktuella miljön med olika markeringar som ger information om området och dess kulturhistoriska värden – huvudområde, kärnområde, fornlämningar och övrig kulturlämning.

- *Huvudområden* är områden med kulturhistoriska värden. De bidrar till förståelsen för området, genom att belysa ortens landskapliga förutsättningar och bredare historiska utveckling. I nästan alla bymiljöer finns områden i byns utkant som historiskt haft ekonomisk betydelse, som exempelvis madångar med madhus, fiskevatten, kvarnplats eller andra områden som besitter kulturhistoriska värden.
- *Kärnområden* är mindre områden inom miljön med särskilt höga kulturhistoriska värden, med koncentrationer av kulturhistoriskt värdefulla byggnader, fornlämningar och/eller landskapsobjekt.
- *Fornlämningar eller potentiella fornlämningar* anger ett utdrag av de lämningar som finns registrerade i Riksantikvarieämbetets fornlämningsregister, (FMIS). De lämningar som redovisas på kartan har någon av följande antikvariska bedömningar i FMIS; "fornlämning", övrig kulturhistorisk lämning" eller "bevakningsobjekt". Fornlämningar skyddas av Kulturmiljölagen (KML 2 kap). Fornlämningar får inte rubbas, tas bort, täckas över eller på annat sätt ändras eller skadas utan tillstånd från länsstyrelsen. Det gäller även det s.k. fornlämningsområde som omger varje fornlämning, Riksantikvarieämbetet eller länsstyrelsen beslutar om vad som är fornlämning och fornlämningsområde.
- *Övrig kulturlämning* anger andra kulturhistoriska objekt och lämningar som upptäckts i samband med inventeringsarbetet, men som inte är registrerade i FMIS, exempelvis en vällagd stenmur, odlingsrösen, en husgrund, en brätugn eller en förfallen byggnad.

Kulturhistorisk värdeklassning

Under kartan anges vilken *kulturhistorisk klassning* miljön har i skala 1-3. Värdeklassningen är kopplad till huvudområdet, med undantag av Lindås och Emmaboda där klassningen istället knutits till respektive kärnområde.

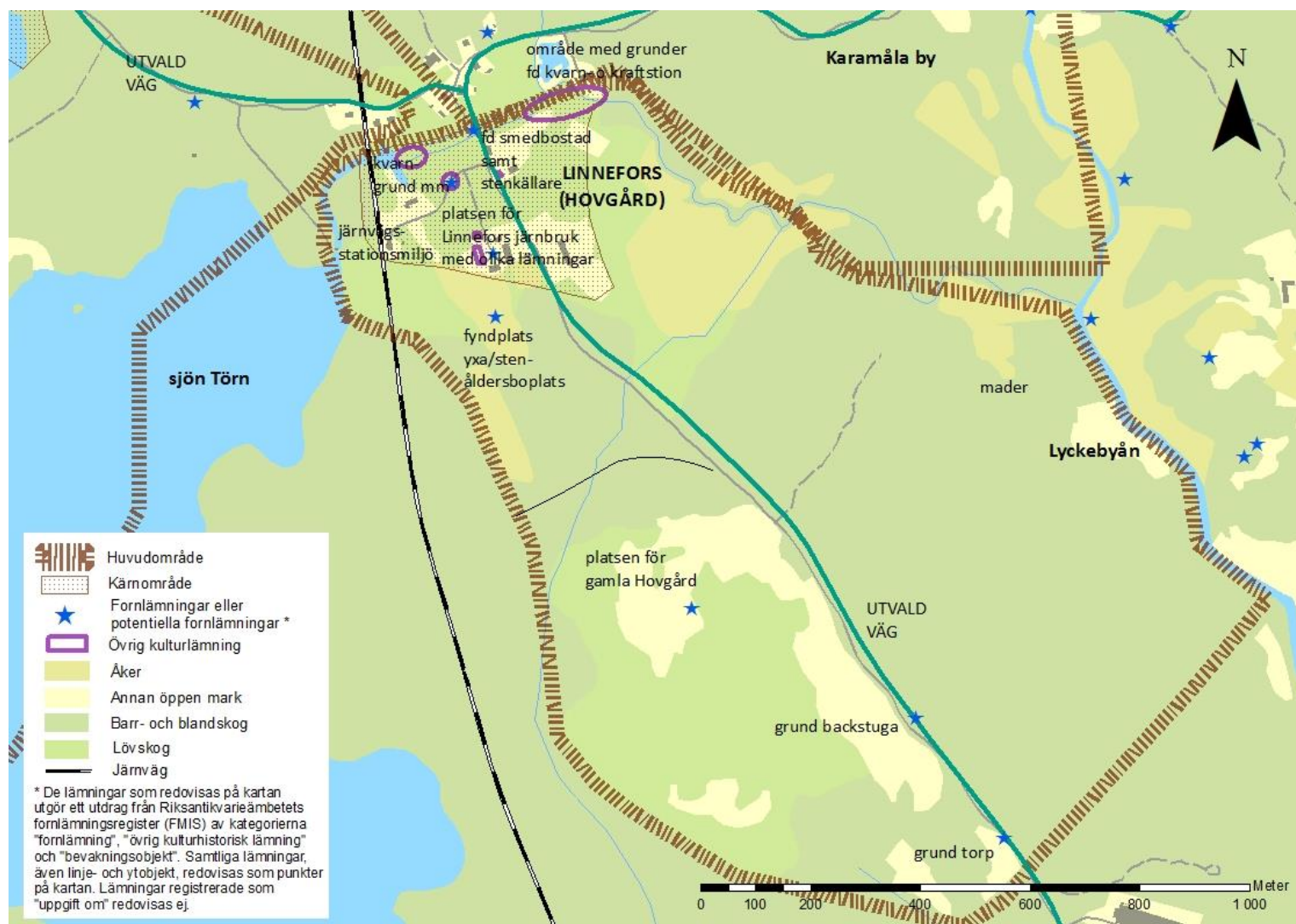
- Klass 1 - miljön har höga kulturhistoriska värden ur ett regionalt eller nationellt perspektiv. Här ingår de områden som utgör miljöer av riksintresse för kulturmiljövården och som är skyddade av Miljöbalken, de nationellt uppmärksammade glasbruksorterna och platser tydligt förknippade med författaren Vilhelm Moberg samt ett fåtal andra miljöer som är av mycket stort kulturhistoriskt värde för kommunen.
- Klass 2 - miljön har höga kulturhistoriska värden ur ett kommunalt perspektiv.
- Klass 3 - miljön har ett visst kulturhistoriskt värde och är intressant ur ett kommunalt eller lokalt perspektiv. Ofta finns det omständigheter i miljön som ottydliggjort dess kulturhistoriska värden, exempelvis igenväxning av odlingslandskapet, ombyggda eller moderniserade byggnader, riven bebyggelse.

I den efterföljande färgutan redovisas miljöns anknytning till kulturmiljöprofilens teman, vilket illustrerats med block i olika färger.

Själva texten i områdesbeskrivningarna inleds med en ingress, vilken utgör en sammanfattande värdebeskrivning av miljön där de viktigaste värdena omnämns. Därefter följer en övergripande beskrivning av huvudområdet och objekt av särskilt värde som ligger inom detta, det vill säga utanför kärnområdet, samt en värdebeskrivande text om kärnområdet med de objekt som ligger inom detta. Textavsnittet avslutas med en litteraturlista.

Därefter följer tre punktlistor; "Särskilt värdefulla karaktärsdrag, områden och objekt", redovisning av "Befintligt skydd" som finns för miljön och "Antikvariska rekommendationer och förslag till skydd". Områdesbeskrivningarna avslutas med historiska kartor och ett stort antal nytagna bilder med bildtexter som i stor utsträckning innehåller fastighetsbeteckningar.

Omslagsbild: Flygelbyggnaden och gamla huvudbyggnaden (baksidan) från 1730-talet tillhörde Linnefors järnbruk.

HOVGÅRD/LINNEFORS

Klass I

Lyckebyån som resurs: Kommunens enda järnbrukslämning. Flera kvarnlämningar. Slåttermark.

Lyckebyåns vägar: Äldre vägsträckningar, särskilt utvalda. Stenvalvsbro.

Skogen som resurs: Sågverk vid järnvägen.

Skogslandets jordbruk: Jordbruk med slåttermader vid Lyckebyån. Linnefors gård. Lämningar efter statarsystem. Torp- och backstugemiljöer.

Järnvägen: Bevarad stationsmiljö samt delar av sågverk med koppling till järnvägen.

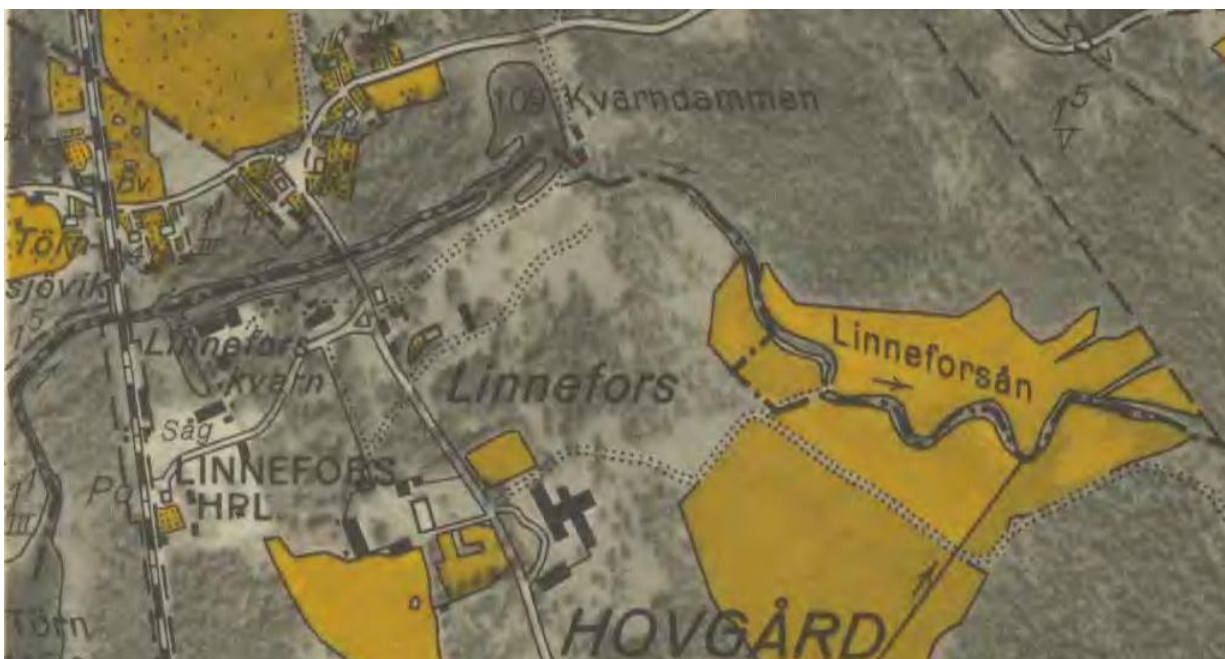
Viktig industri: Kommunens enda järnbrukslämning, samt del av sågverk.

Linnefors har som platsen för kommunens enda järnbruk högt kulturhistoriskt värde.

Bruket påverkade på sin tid många människors liv. Det var under 1700-talets slut

socknens största arbetsplats och kan räknas som kommunens tidigaste industri. Spåren efter järnbrukets tid finns kvar i form av verksintag från sjön, olika anlagda åfåror, slagg, grund efter en smedja, resterna av en kvarn- och kraftstationsanläggning nedströms, en bevarad smedbyggnad med jordkällare samt herrgårdsanläggningen. Huvudbyggnaden och miljön kring den har i sig mycket högt arkitektoniskt- och kulturhistoriskt värde. Linnefors har också en äldre historia med den ursprungliga "Hovgård" söder om nuvarande, samt en yngre historia med kvarnrörelse och jordbruk med statare. Linnefors är en av få gårdar i kommunen som hade anställda jordbruksarbetare, s.k. statare. Spåren från dem är få, men en förfallen arbetarbostad och en stenkällare med olika fack finns kvar som vittnar om denna verksamhet. Även vällingklockan på stallets tak talar för en stor gård med anställda. Den välbevarade stationsmiljön vid järnvägen och en sågverksbyggnad hör också till 1900-talshistorien. Linnefors är också ett av kommunens riksintresseområden för kulturmiljövården.

Från norr närmar man sig Linnefors via en ålderdomlig vägkorsning med en f.d. lanthandel och pensionat, via bron över ån. Bron är en vacker lång stenalvsbro. Bygränsen mot Karamåla går i ån. I byns nordvästra hörn gränsar man till Skeppebos marker. Flera av de villor och hus som ligger norr om vattnet tillhör Skeppebo. Söderifrån är landskapet ett utpräglat öppet odlingslandskap med öppna gamla åkrar, ofta idag använda som bete, höga stenmurar, odlingsrösen och lövträd. Vägen genom Linnefors har samma sträckning idag som 1860. Väster om bebyggelsen löper järnvägen i nordsydlig riktning mellan Emmaboda och Karlskrona. Väster om Linnefors finns också en vik av sjön Törn, med ett utlopp som utgör biflöde till Lyckebyån. Det var detta flöde som utnyttjades till järnbruket och senare kvarnrörelser. Det fanns kvarnar här också före järnbrukets tid. Öster om vägen utmed ån ligger Linnefors gamla slåttermarker. Bebyggelsen utgörs av herrgårdsanläggningen från järnbrukets tid d.v.s. 1730-talet, olika spår av järnbruket och kvarnepokens tid, samt byggnader och spår som är kopplade till jordbruket. En egen liten enhet utgör stationsmiljön. Här finns också en nedlagd såg, som anlades här tack vare närheten till stationen.

Kartan från ca 1940 visar vilka verksamheter och hus som är igång då. Linneforsån rinner ut i Lyckebyån.

Inom Linnefors by finns fem kända registrerade fornlämningar. Två är byggnader kopplade till Linnefors bruk och rester av anläggningar och husgrunder från järnbruket¹. Det finns också rikligt med slagg i området. Stenvalvsbron över ån är också registrerad². Däremot är platsen nedströms kvarnlaget inte registrerad som fornlämning, vilket måste betraktas som ett misstag. Här finns stensatta kallmurade brofundament, en hög grund efter en kvarn, åfåror och delar av dammen. Dessa lämningar är äldre än 1850 och räknas efter 2014 automatiskt som fornlämning. Här finns också den gamla mjölnarbostaden, kraftigt ombyggd och tillbyggd. Platsen ligger på gränsen mellan Karamåla och Linnefors (gränsen går i ån) men har främst använts av Linnefors. Både järnbruket och jordbruket har utnyttjat vattenkraft här. På 1900-talet fanns ett litet elkraftverk som pumpade vatten till djuren. Söder om herrgårdsanläggningen finns också en plats som kallas Hovgård, som skulle kunna vara Hovgårds äldre gårdsläge. Här fanns tidigare antydning till grunder och en brunn. Denna har grävts sönder för att bilda vattenhål till de betande djuren. Inom byn finns också en fyndplats för en skafthålsyxa³ och en för är fyndplats för en eldslagningssten⁴. Detta tyder på att området var befolkat redan på stenåldern. De registrerade fornlämningarna här ger en bild av mycket lång kontinuitet. Utmed byvägen söderut mot Vissefjärda har också två torpgrunder registrerats som fornlämningar. Det ena var en backstuga på ofri grund.

¹ RAÄ-nummer Vissefjärda 91:1 och 90:1.

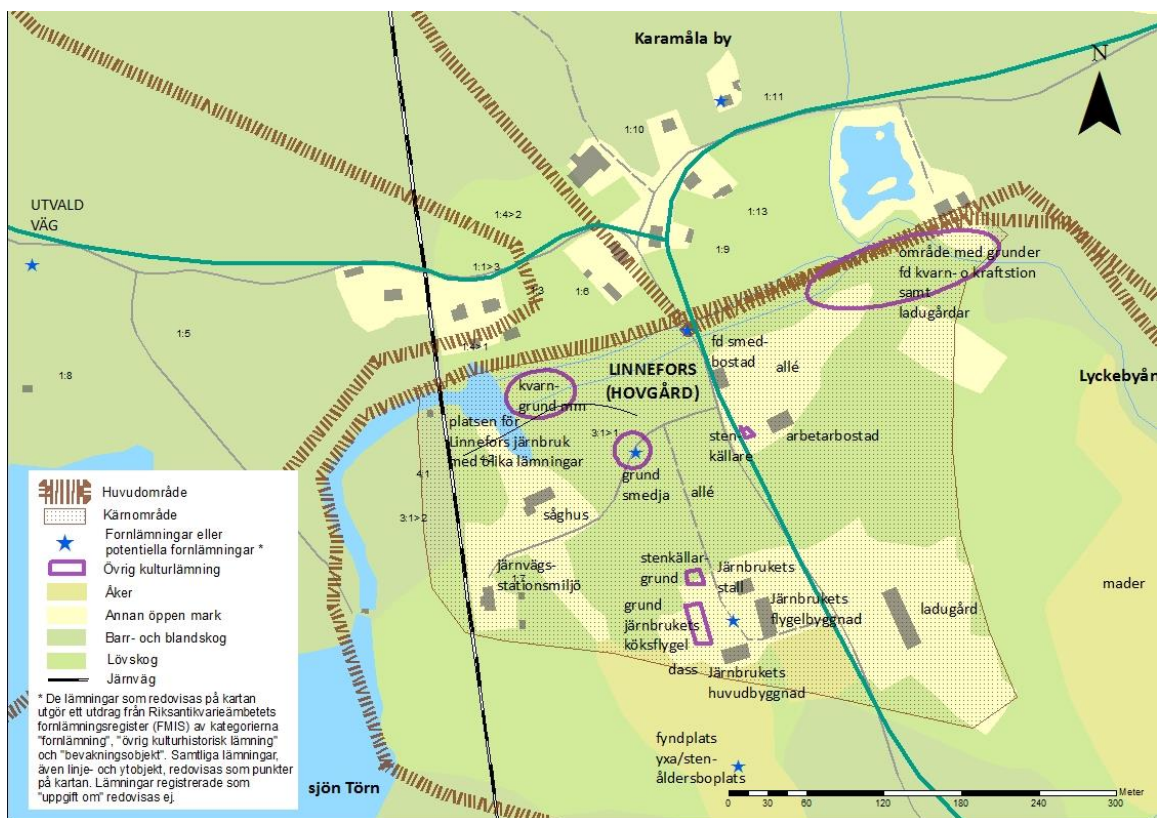
² RAÄ-nummer Vissefjärda 147:1

³ RAÄ-nummer Vissefjärda 265:1

⁴ RAÄ-nummer Vissefjärda 112:1

Kartan över Linnfors bruk från 1860 visar den nybyggda järnvägen mellan Karlskrona och Emmaboda, vilken invigdes 1874. Bruksområdet vid dammarna, herrgårdsanläggningen med trädgård syns också tydligt. Söder om herrgården syns det stora ängs- och betesområdet. Öster om vägen utmed Lyckebyån ett stort område med slättermarker, mader. Utmed vägen syns också flera torp- och backstugor.

Kärnområde Hovgård/Linnefors

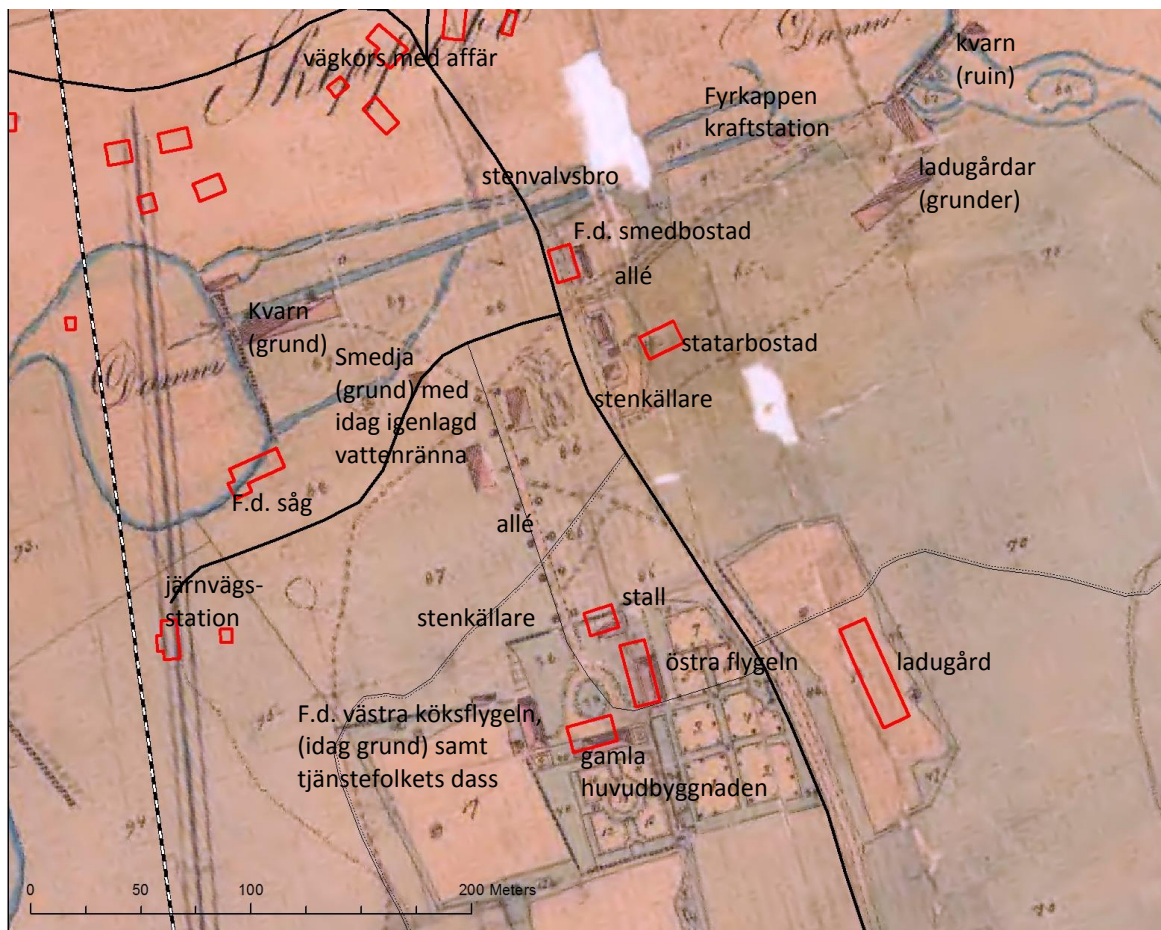
Det mest utmärkande och säregna i Linnefors idag är den ståtliga, ståndsmässiga herrgårdsanläggningen som ligger på en höjd i det öppna landskapet och syns på långt håll. Den gamla huvudbyggnaden (1734) har högt s.k. tyskt tak (ett av tre bevarade i hela länet) med enkupigt handslaget lertegel och unika högklassiga väggmålningar direkt på timret i två av rummen. Timmerstomme, takstolar och vissa detaljer är original, medan många detaljer och delar är utbytta i samband med en omfattande renovering på 1970-talet efter att huset förfallit kraftigt i många år. Detta hus förvaltas idag av Vissefjärda hembygdsförening. Ursprunglig barockträdgård (se karta) har försvunnit, men en grundstruktur finns kvar, med den gamla flygelbyggnaden i foden av en lång allé som leder upp från bruksområdet, samt fruktträdgården i öster om östra flygeln.

Huvudbyggnaden flankeras av två flygelbyggnader, där den västra (som var köksflygel) idag är grund, och den östra används som mangårdsbyggnad till Linnefors gård. Till dess miljö hör en fruktträdgård och ett traditionellt spjälstaket utmed vägen. Detta hus har också en entré som vetter ut mot den stora ladugården öster om husen. Mellan de tre husen (varav en är grund) finns en gårdsplan (idag gräsbevuxen) med syrenberså, och på ömse sidor, där allén slutar, finns ett bevarat stall och en grund efter en stor stenköllare (taket saknas). Stallet har vällingklocka på taket, vilket visar på en stor gård med

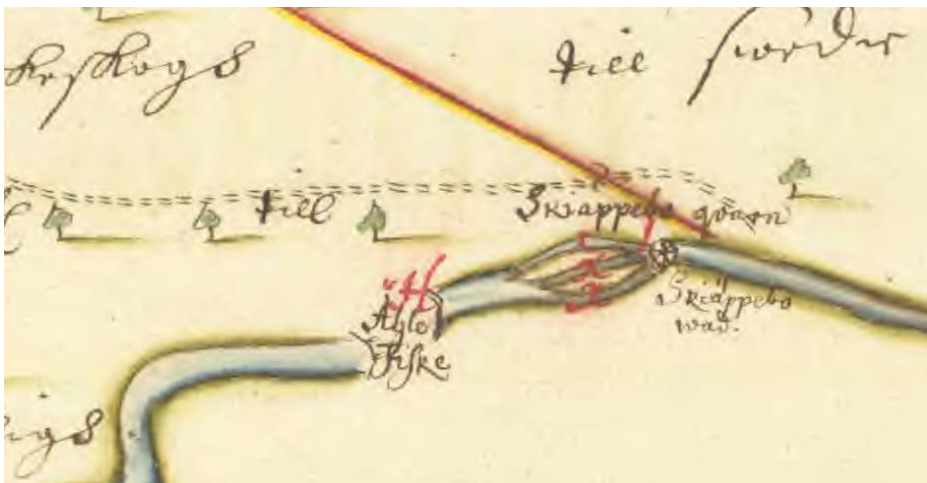
anställda jordbruksarbetare (och järnbruksarbetare). Stalldörren har smidda gångjärn som får antas vara tillverkade på järnbruket. Bakom den rivna västra flygelbyggnaden finns ett bevarat dass, som var till för tjänstefolket (medan herrskapet hade ett annat dass, idag försvunnet). Dasset är timrat med tälttak. Längst ner i allén finns spår av grunder efter fler hus.

Vid bron finns en bevarad rödmålad byggnad som är en av de gamla bevarade smedbostäderna från 1700-talet. Den användes senare som bostad för mjölnare mm och under 1900-talet (fram till 2013) som lokal för brukshundsklubben. Idag är den kraftigt ombyggd, med utbytta material som fönster, panel, tak etc., vilket innebär att den inte har kvar ursprunglig eller ålderdomlig karaktär. Eftersom det förmodligen är kommunens enda bevarade smedbostad har den ändå mycket högt kulturhistoriskt värde. En bit ifrån denna utmed vägen finns en stenkällare med olika fack som användes av anställda. Intill den en stor träbyggnad som bland annat var bostäder (lägenheter) för jordbruksarbete, statare. Detta är kanske kommunens enda kvarvarande statarbyggnad, och har därför högt kulturhistoriskt värde, men är idag förfallen.

Kartan från 1860 i botten, med dagens byggnader i rött ovanpå, samt dagens vägar i svart. Två dammar, vattenvägar och herrgårdsanläggningen barockträdgård syns tydligt. Allén till bruksområdet. Till höger i bild syns den kvarnanläggning som gränsar till Karamåla. Den lilla kraftstationen som kallades Fyrkappen.

Spåren efter järnbrukets verksbyggnader är få och svåra att läsa. Dammvallen (dammbyggnaden), vattenrännor, verksintag, från dammen och grunden efter en smedja tillhör de tydligaste spåren. Mellan smedjan och dammen finns också spåren efter en igenlagd vattenränna. På samma plats som järnbruket byggdes senare stora kvarnar. Om de ligger delvis på samma grunder är ej klarlagt. Anläggningen med kvarn, kraftstationen "Fyrkappen" med pump och vattenledning, öster om dammen, kan också sägas vara lämningar från järnbrukets tid. Till jordbrukets epok hör bland annat den stora ladugården (1890-tal) och flerbostadshuset för jordbruksarbetare, statare. Till denna epok hör viktiga historier om levnadsförhållanden både för män, barn och kvinnor. Statarnas hustrur var tvungna att mjölka och göra andra sysslor på gården. Ladugården som finns kvar idag är ovanligt stor, med rundbågade fönster. Det har dock funnits fler ekonomibyggnader här. Till ett äldre jordbruk hör två grunder efter ladugårdar nordost om nuvarande ladugård, öster om "Fyrkappen". Mellan detta område och dammen finns också två äldre vägbankar, varav den norra med delar av en allé.

Utsnitt ur karta från 1694 visar att där bruket kom att ligga (och damm senare byggdes) redan fanns ålfiske, och där den östra kvarnen senare uppfördes redan fanns flera damm-armor, en symbol för en kvarn samt namnet Skäppebo wad (vadställe).

Denna karta (Skeppebo 1803) visar dammarna, de olika verksintagen och järnbrukets byggnader samt kvarnen nedströms. På kartan står "Wadet" för ett vadställe över ån. Vid bron syns smedbostaden som finns kvar än idag.

Söder om bruksdammen ligger järnvägsstationen med ett välbevarat stationshus, magasin, uthus med dass och stenkällare. Stationsmiljön är bevarad tack vare ideellt arbete från föreningen Linnefors stationshus vänner (2010). I närheten av stationen finns också en vit byggnad som var del i ett sågverk (enligt en uppgift från 1928, en annan från 1950-talet). Det anlades här tack vare närheten till järnvägen. Det fanns stickspår och plan för virke, idag försvunna. Detta visar både på skogens och järnvägens betydelse.

Referenser

Lantmäteriets historiska kartor
Riksantikvarieämbetets Fornsök

I Dackebygd:

1950 s 13-19, 1954 s 90, 1965 s 54, 1969 s 89, 1972 s 52, 1973 s 60, 1975 s 33, 1977 s 20, 1989 s 33, 1991 s 118, 1999 s 69, 2000 s 73, 2011 s 181

Linnefors hovgård, dokumentation för Länsstyrelsen i Kalmar, Susann Johannisson, 1992.

Linnefors järnbruk anlades av brukspatronen vid Lessebo bruk Daniel Schröder 1735. Huvudbyggnad med flyglar uppfördes av hög kvalitet och smyckades med färgglada väggmålningar direkt på timret samt dekorerade kakelugnar, möjligen tillverkade i Kristianopel. Järnbruket var tillsammans med varvet i Karlskrona den största arbetsgivaren i sydöstra Sverige, med 70 av socknens 900 invånare på avlöningslistan. Dessutom fanns det i varenda by, bönder och backstugusittare vilka extraknäckte som skogshuggare, kolare, malmupptagare och körkarlar. Bruket använde sig av sjömalm som hämtades från den närbelägna sjön Törn. Brukets hundraåriga historia kantades av med- och motgångar. Moderna stålframställningsmetoder satte i mitten på 1850-talet definitivt stopp för verksamheten, liksom vid de flesta småländska järnbruk som använde sjömalm som råvara.

Kring sekelskiftet 1800 ägdes Linnefors av Sveriges konsul i Sardinien, Christian Wesslo och hans italienska hustru Maria Anna Maramaldo. Wesslo hade i uppdrag att bevaka salthandeln. Makarna bosatte sig i både Linnefors och Växjö. Under deras tid målades nya moderna ljusa vävtapeter som sattes upp och täckte de då omoderna barocka väggmålningarna i huvudbyggnaden. Maria var katolik, troligen den enda i kommunen vid denna tid. Det lär ha hänt att katolska präster på genomresa tog omvägen förbi Linnefors för att hålla gudstjänst för Maria. Maria lärde sig aldrig svenska. Efter makens död tillbringade hon sina sista år hos hans släktingar på säteriet salshult utanför Växjö. Där ska finnas ett 30-tal brev på italienska från hennes släktingar.

Dekorative plattor av järn som användes till så kallade sättugnar (i Skåne) var en av de saker som tillverkades i Linnefors.

Betydelsefulla karaktärsdrag, områden och objekt

- Spår efter järnbruksepoken från 1700-talet, inklusive den unika herrgårdsanläggningen, den gamla smedbostaden, alléer, fruktträdgård, platsen för smedjan, verksintag och vattenrännor, dammvall (dammbyggnad).
- Spåren efter kvarnverksamheten; kvarngrunder, arbetarbostäder, stenkällare mm.
- Spåren efter epoken Linnefors gård, t ex den stora ladugården, grunder efter äldre ladugårdar, grund efter kraftstation och vattenledning, vägbankar och allé. Statarbostaden.
- Järnvägs miljön, inklusive rester av sågverk.
- Äldre, grusbelagda byvägar och deras sträckningar inom huvudområdet. Stenmurar, vägstenar och hamlade träd i vägmiljön.
- Den öppna ängs-, hag- och åkermarken centralt i byn med stenmurar, röjningsrösen, trädgårdsgårdar och hamlade träd. Öppenheten och ägoindelningarna.
- Närheten till Lyckebyån och dess öppna mader.

Befintligt skydd

- Huvudområdet utgör **riksintresseområde för kulturmiljövården**. Enligt Miljöbalken skall det skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada kulturmiljön (MB 3 kap 6 §).
- **Fornlämningar** skyddas av Kulturmiljölagen (KML 2 kap). En ny lag trädde i kraft 1 januari 2014, vilken bl.a. innebär att *lämningar efter människors verksamhet under forna tider, som har tillkommit genom äldre tiders bruk och som är varaktigt övergivna, samt tillkommit innan år 1850*, är skyddade. Detta medför att till exempel alla torp-/kvarnlämningar uppförda innan 1850 numera är skyddade. Fornlämningsregistret är under bearbetning. De på kartan med blå stjärnor markerade fornlämningarna utgår från bedömningar gjorda utifrån den tidigare Kulturminneslagen, fornminnesregistret, fornsök. Fornlämningar får inte rubbas, tas bort, täckas över eller på annat sätt ändras eller skadas utan tillstånd från länsstyrelsen. Det gäller även det s.k. fornlämningsområde som omger varje fornlämning, Riksantikvarieämbetet eller länsstyrelsen beslutar om vad som är fornlämning och fornlämningsområde.
- Linnefors utgör en utpekad miljö i det politiskt antagna Emmaboda kommuns **kulturminnesprogram 1984**. Utpekade byggnader i dessa bebyggelseområden ska betraktas som **särskilt värdefulla** ur kulturhistorisk synpunkt och omfattas därmed av förvanskningförbud enligt Plan- och Bygglagen. (PBL 8 kap 13 §).
- **Alla byggnader** omfattas av **varsamhetskravet i Plan- och Bygglagen**. Detta innebär att ändring av en byggnad alltid ska utföras varsamt, så att man tar hänsyn till byggnadens karaktärsdrag och tar tillvara byggnadens tekniska, historiska, kulturhistoriska, miljömässiga och konstnärliga värden. (PBL 8 kap 17 §). Varsamhetskravet gäller både exteriört och interiört.

- **Särskilt värdefulla byggnader** och områden får inte förvanskas (PBL 8 kap 13 §). Även underhållet av en byggnad ska anpassas till dessa värden och till omgivningens karaktär (PBL 8 kap 14 §).
- **Odlingslandskapet** kring Linnefors är värderat som klass 2 i bevarandeprogrammet "Odlingslandskapet i Kalmar län – Bevarandeprogram, Emmaboda kommun", framtaget av Länsstyrelsen Kalmar län 1995.
- Värdefulla småmiljöer i jordbrukslandskapet, som till exempel åkerholmar, odlingsrösen, stenmurar och alléer, omfattas av **biotopskydd** enligt miljöbalken. Det innebär att de inte får tas bort eller skadas. (MB, 7 kap)
- Linnefors är utpekad som en värdefull **vägmiljö** inom projektet "Vägen som kulturarv", framtaget av Länsstyrelsen i Kalmar län och Trafikverket.
- Linnefors är utpekad som en av Emmaboda kommuns mest kulturhistoriskt intressanta **industrimiljöer** i utredningen "Emmaboda kommuns industriarv" som togs fram av Kalmar läns museum år 2005.

Rekommendationer och förslag till skydd

- **Kärnområdena** är känsliga för förändringar och bör betraktas som kulturhistoriskt **särskilt värdefullt bebyggelseområden** enligt Plan- och bygglagen (PBL 8 kap 13 §). Fastighetsägare bör informeras om detta och vad det innebär. Områdena och deras byggnader får förändras, men inte rivas eller förvanskas. Husen ska underhållas så att de särskilda värdena och byggnadernas ursprungliga karaktär bevaras. Fasad- och takmaterial, utförande och kulörer samt äldre detaljer som dörrar och fönster bör bevaras, såtillvida det inte handlar om rena skyddsåtgärder, ex. täckning av överloppsbyggnader med plåttak.
- Inom **kärnområdena** bör nybyggnader och tillbyggnader anpassas till områdenas kulturmiljö vad gäller placering, skala, material och färgsättning. Mer omfattande förändringar inom kärnområdet bör föregås av en **antikvarisk förundersökning**. Vid lovgivning och planläggning bör särskild antikvarisk hänsyn tas i dessa områden, vilket kan motivera att särskilda antikvariska kunskapsunderlag upprättas.
- Det är önskvärt att **planbestämmelser**, d.v.s. detaljplan eller områdesbestämmelser, upprättas för alla kärnområden. I områdesbestämmelserna bör en generell lovplikt införas för rivning, för åtgärder som avsevärt påverkar befintliga byggnaderna yttre utseende samt för åtgärder avseende ekonomibyggnader. Bebyggelsens kulturhistoriska värden bör i områdesbestämmelserna skyddas genom varsamhetsbestämmelser eller skyddsbestämmelser.
- Inom **huvudområdet** bör hänsyn tas till området kulturhistoriska värden. Gårdarnas byggnader med uthus och ekonomibyggnader som berättar om gångna tiders levnadsvillkor är viktiga. Ängsladorna tillhör denna äldre typ av ekonomi. Skyddsåtgärder som inte är traditionella material kan användas, t ex plåttak.

Nybyggnader och tillbyggnader bör anpassas till områdenas kulturmiljö vad gäller placering, skala, material och färgsättning.

- **Huvudområdets öppna odlingslandskap** har kulturhistoriskt bevarandebeteende. Åkerbruk, betesdrift samt skötsel av landskapselement i området bör främjas, i synnerhet i områden nära den kulturhistoriskt värdefulla bebyggelsen, fornlämningar och andra kulturhistoriskt värdefulla landskapselement som stenmurar och rösen.
- **Gamla vägar** inom huvudområdet bör värnas vad gäller sträckning, bredd och detaljer som hör vägmiljön till. Grusvägar bör ej asfalteras eller ytterligare dras om.
- En dokumentation av byns bebyggelse är önskvärd.

Den gamla bruksherrgården från 1730-talet samt den östra flygeln, vilken fungerar som huvudbyggnad idag, och under jordbrukets epok.

Grunden efter den västra köksflygeln finns kvar.

Precis bakom grunden efter den andra flygeln finns ett av gårdens utedass kvar, det s.k. tjänstedasset.

Äppelträdgården sydost om östra flygeln har anor från 1700-talet.

Ladugården (1890-tal) som hör till Linnefors gård.

Den gamla huvudbyggnaden från söder, samt östra flygelbyggnaden.

Gårdens stall för vagnshästarna, med vällingklocka och smidda järn på dörren, troligen tillverkade här.

Gårdens jordkällare.

Uppfartsvägen från bruksområdet mot herrgården (från norr) i form av en allé.

En grund efter en av kvarnarna.

Den gamla bruksdammen.

Infartsvägen från Karamåla. Uppströms bron syns två stensatta utloppskanaler.

Den valvslagna bron.

Grunden efter en kraftstation som kallades Fyrkappen.

Nedströms bruksområdet finns grunder efter ännu en kvarn samt rester av dammbyggnad och stensatta brofundament. Platsen ligger på gränsen till Karamåla.

Nedströms bruksområdet finns också grunder efter ladugårdar.

Denna byggnad var ursprungligen smedbostaden. Idag troligen kommunens enda bevarade. Till höger en allé som leder från bruksområdet till Fyrkappen.

En äldre väg ut till de ladugårdar som fanns öster om bruksområdet, se pil nedan.

Kartan från 1860 visar dammen och kvarnen till vänster i bild. Denna kvarngrund finns kvar idag. I bildens nedkant syns herrgårdsanläggningen med stallet, och allén som leder upp till bruksområdet. Till höger i bild syns den kvarnanläggning som gränsar till Karamåla. Den lilla kraftstationen som kallades Fyrkappen syns liksom ett par ladugårdar. Alla dessa grunder finns kvar.

En äldre bevarad stenkällare som inrymde flera olika avdelningar för flera anställda familjer på garden.

En bevarad, men förfallen arbetarbostad, statarbostad.

Stationsmiljön med den välbevarade stationsbyggnaden, som finn kvar tack vare ideella krafter och bildandet av föreningen Linnefors stationshus vänner.

Uthuset och stenkällaren är också viktiga stationsmiljön.

Sågverket lokaliserades hit då det startade på 1950-talet tack vare närheten till stationen.

Emmaboda
kommun

Länsstyrelsen
Kalmar län